

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 95, Ağustos 2019, s. 214-223

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.15071>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
22.05.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.08.2019

Dr. Öğr. Üyesi Aşkıım HATUNOĞLU
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Psikoloji
askimhatunoglu@hotmail.com

AİLENİN SOSYO-EKONOMİK VE KÜLTÜREL DÜZEYİNİN ÇOCUĞUN KAYGI DÜZEYİNE ETKİSİ

Öz

Bu araştırmada ailelerin sosyo ekonomik ve kültürel düzeylerinin çocukların kaygı düzeylerine olan etkileri incelenmektedir. Araştırmanın evreni sosyo ekonomik ve kültürel düzeyi farklı iki ayrı ilkokulun 3 ve 5. sınıfında okuyan 350 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklem ise 62 öğrenciden oluşmaktadır. Yapılan araştırma planında çalışmamız aşağıdaki hipotezler çerçevesinde sürdürülmüştür. Buna göre:

- Yüksek/orta SED sahip ailelerin çocuklarının durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri, düşük SBD düzeyine sahip ailelerin çocuklarına göre daha düşük çıkacaktır.
- 11 yaş seviyesindeki çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeyi 9 yaş düzeyindekilere göre daha yüksek çıkacaktır.
- Kız öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyi erkek öğrencilerden yüksek çıkacaktır.

Çalışmada veriler sosyo ekonomik düzey, yaş düzeyi ve cinsiyet faktörlerine göre değerlendirilmiş bu faktörlerin durumluk ve sürekli anksiyete ölçeğine olan etkileri geliştirilen bu 3 hipotez çerçevesinde incelenmiştir. Sosyo ekonomik, yaş ve cinsiyet gruplarına ayrılarak tablolar çıkartılan denek gruplarından elde edilen sonuçlar "t" testine tabi tutularak hipotezlerimizin anlamlık düzeyleri araştırılmıştır. Buna göre sosyo ekonomik düzeyin durumluk ve sürekli kaygıda anlamlı düzeyde etkili olduğu,-cinsiyetin ve yaşın durumluk kaygıda etkisiz sürekli kaygıda etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Ailenin Sosyo Ekonomik Durumu, Çocuk Psikolojisi, Kaygı

THE EFFECT OF SOCIAL-ECONOMIC AND CULTURAL LEVEL OF FAMILY ON THE LEVEL OF CHILDREN

Abstract

In this study, the level of anxiety of children in socio-economic and international levels of the families. The population of the study consists of 350 students who study in the 3rd and 5th grades of two different primary schools with different socio-economic and cultural levels. The sample consists of 62 students. Our study was carried out within the framework of the following hypotheses. According to this:

a) The state and trait anxiety levels of the children of families with high / medium SED will be lower than those of families with low SBD levels. b) The state and trait anxiety level of children at the age of 11 years will be higher than those at the age of 9 years. c) The state and trait anxiety level of the girls will be higher than the male students.

In this study, the effects of these factors, which were evaluated according to socio-economic level, age and gender factors, on the state and trait anxiety scale were examined within the framework of these 3 hypotheses. The results obtained from the groups of subjects who were divided into socio-economic, age and gender groups were subjected to "t" test and the significance levels of our hypotheses were investigated. According to this, it was found that socioeconomic level was effective at the level of state and trait anxiety, - gender and age were effective in trait anxiety.

Keywords: Socio-Economic Status of the Family, Child Psychology, Anxiety

Giriş

İnsan doğumundan ölümüne kadar yaşamını toplumda diğer insanlarla sürekli sosyal ilişkiler yumağı içerisinde sürdürmektedir. İnsan gerek psikolojik bakımdan gerekse biyolojik bakımdan son derece karmaşık bir varlıktır. İnsanın Psikolojik sahasının zenginliği çevresinde olup biten olaylara karşı ilgi ve duyarlılığını artırmaktadır.

Çocuğun yeteneklerinin açığa çıktığı ve gelişim gösterdiği ilk ortam ailedir. Aile ortamında değer kazanımının ve karakter oluşumunun hızla geliştiği bir dönem yaşanmaktadır (Ersoy. A, F, Buluş. S, 2019, s. 1-12). Ailenin ekonomik ve kültürel seviyesi çocuğun psikolojik durumuna ve kişilik özelliklerine de etki etmektedir. Günümüz toplumunda bireyin sağlıklı bir yaşam sürdürmesinde en önemli faktör onun geliştirmiş olduğu kişilik yapısıdır. Dünyada toplumsal değişimin hızının gittikçe artması dünyanın küreselleşmesi kuşkusuz ki bireylerin fiziksel ve ekonomik sorunlarının çözümünü kolaylaştırırken, psikolojik sorunlarının artmasına neden olmaktadır.

İçerisinde yaşadığımız çağ çözülmesi zor olan birçok sorunlarla çevrilmiştir. Teknolojik gelişmeler ister istemez insanda bir takım korku, kaygı emniyetsizlik duyguları uyandırmaktadır. Nitekim yaşadığımız çağ Fransız yazar, Albert Camus "korku çağı" Abe Arkoffta "kaygı çağı"

şeklinde nitelendirmişlerdir. Fakat insanlığın her çağı aşağı yukarı böyle kaygılı ve korkulu şekilde geçmiştir (Arkotr 1968, s. 11- 17).

İnsanın duygularının yaşamına bakıldığında korku, kaygı ve heyecan insan yaşamını renklendiren duygulardır. Bu duygular insan kişiliğinin devamlı öğeleridir. Kişiliğin incelenmesinde kaygı temel bir problem teşkil eder işte bu nedenledir ki bilim adamları insan

oğlunun bu sorunun çözümlenmek için yoğun biçimde araştırma yapmaktadırlar. Aslında gerçeği söylemek gerekirse Psikolojide beklide üzerinde en az durulan konuların başında duygulanım psikolojisi gelmektedir. İşte bu alanda çalışan psikologların temel şikayetide kaynak bakamından zorlanmaları der. Bilindiği gibi insanın kuvvet ve yetenekleri sınırlıdır fakat insanoğlu fikirlerinde sınırsız yani uçsuz bucaksız bir düşünme eğilimine sahiptir. Bu eğilim onu bazen olumlu stüasyonlara götürürken bazen de onu itemediği durumlara sürükleyebilmektedir. Aslında insanın yaratıkları içerisinde zayıf bir yaratık olduğu kabul edilmektedir. Aslında insanın yaratıkları içerisinde zayıf bir yaratık olduğu kabul edilmektedir.

Ancak Öğrenme yeteneği sayesinde bu eksikliklerini telafi edebilmekte ve çevreye gerekli uyumu sağlayabilmektedir. İşte bu tür özellikler taşıyan insan içinde bulunduğu sosyal grupların ve çevrenin kendisine çeşitli yönlerden telkinlerde bulunması ister istemez onda bazı (ya da bir takım) rahatsız edici durumlar oluşturur. Dış çevreden gelen bu etkilenmeler kendi kişisel yapısından gelen etkilenmeler nedeni belli olan ya da olmayan heyecanlar korkular bazen onda sürekli ya da geçici kaygılara neden olur.

Kaygı her insanda bulunan öyle bir duygudur ki bu duygu onun benliğinden ayrılamaz daha doğrusu benliğiyle bütün oluşturur. Kaygı ne zaman insan için zararlı bir durum olabilir? Kaygı bireyin kişilik sistemini saran anormal boyutlara ulaştığı takdirde anormal bir kişilik ögesi olarak ele alınabilir. Kaygı kavramı bireylerin kişilik yapılarıyla biyolojik, fizyolojik, psikolojik açıdan ilgilenen tüm bilimsel öğretilerde daima yer almış bir kavram olarak karşımıza çıkarmaktadır.

İnsanı bireysel, toplumsal, kültürel olarak inceleyen bilimsel alanlarda kaygı kişiliğin oluşumu ve gelişiminde önemli bir yer almaktadır. Kavga tehlike durumunu algılayan bireyin bununla başa çıkabilmek için kullandığı, temel bir duygulanım olarak tanımlanabilir.

Birey kaygıyı sanki gelecekte olumsuz bir şeyler yaşanacakmış gibi algılar ve ifade eder. Kaygı çok hafif tedirginlik duygusundan panik derecesine kadar farklı şiddet dozunda ortaya çıkabilmektedir. Genelde kaygı duygusuyla birlikte psikolojik ve fizyolojik bir takım belirtiler oluşabilmektedir. Bunlar endişe, gerginlik, güvensizlik, korku, panik, şaşkınlık, tedirginlik, ağız kuruluğu, baş ağrısı, baş dönmesi, çarpıntı, güçsüzlük, halsizlik, bulantı, terleme, titreme, uykusuzluk gibi şikâyetler şeklinde kendisini gösterir.

PROBLEM

Bu araştırmada, ailelerin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeylerinin çocuklarının kaygı düzeylerine olan etkileri incelenmektedir. Çalışmada sosyo kültürel ve ekonomik düzeyi farklı olan iki ayrı ilkokuldan örneklem olarak seçilen 3 ve 5 sınıf öğrencilerin karşılaştırılarak SED (sosyo ekonomik-kültürel düzey ölçeği) düzeyleri incelenmiştir. Yukarıda ifade edilen araştırmamızın temel problemine bağlı olarak alt problemler oluşturulmuş ve alt probleme ilişkin hipotezler kurularak doğrulukları test edilmiştir.

ALT PROBLEMLER

1. Yüksek / orta SED düzeyinde olan ailelerin çocuklarının kaygı düzeyi ile düşük SED düzeyinde olan ailelerin çocuklarının kaygı düzeyi arasında anlamlı fark mevcut mudur?
2. Çocukların 9 ve 11 yaş düzeyleri karşılaştırıldığında kaygı düzeyleri farklılık gösterir mi?
3. Kaygı düzeyi üzerinde cinsiyet faktörü etkili midir?

HİPOTEZLER

1. Yüksek/orta SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarının Durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri düşük SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarına göre daha düşük çıkacaktır.
2. 11 yaş düzeyindeki çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeyi 9 yaş düzeyindekilere göre daha yüksek çıkacaktır.
3. Kız Öğrencilerin durumluk sürekli kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek çıkacaktır.

SAYILTILAR

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve ulaşılan bulguların yorumlanmasında aşağıdaki sayılıtlardan yararlanılmıştır.

1. Araştırmada ele alınan değişkenlerin arasındaki ilişkinin araştırılmak istenen alanı ifade ettiği varsayımlardır.
2. Bu araştırmada ele alınan değişkenlerin arasındaki ilişkinin araştırılmak istenen alanı ifade ettiği varsayılmıştır,
3. Deneklerin veri toplama araçlarına samimiyetle tepki verdikleri varsayılmıştır.

TANIMLAR

KAYGI: Tehlikeyle baş etmek için uyum sağlayıcı bir mekanizma, temel bir insan duygusu ve çok yönlü bir duygu durumudur. Bu duygu durumu bilişsel öğeleri Öznel duygulan, fizyolojik belirti ve davranışları içerir (Özusta 1995).

DURUMLUK KAYGI: Kişilerin özel durumları tehdit edici olarak yorumlaması sonucu oluşan duygusal tepkidir.

SÜREKLİ KAYGI: Bireyin kaygı yaşantısına yatkınlığıdır. Burada birey içinde bulunduğu durumları genellikle stresli algılama eğilimindedir.

SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma ilkökul öğrencileri üzerinde gerçekleştirildiğinden bulgular benzer gruplar için geçerli olacaktır.
2. Araştırmada ele alınan değişkenler boyutu uygulanan ölçüm araçlarının geçerlik ve güvenilirlikleriyle sınırlıdır.
3. Sosyal bilimler alanında yapılan araştırmaların kökeninde insanın yapısında kaynaklanan özelliklerden dolayı bazı sınırlılıklar bir araştırma içinde geçerlidir.

ARAŞTIRMANIN GEREKÇESİ VE ÖNEMİ

Psikoloji ve eğitim dünyasında yapılan bilimsel çalışmalarda kaygı konusu oldukça sık işlenmiştir. Bu çalışmalarda genelde yetişen kaygı düzeyi etken ve neden-sonuçları üzerinde durulmuştur. Fakat günümüzde kaygının kişilik gelişimindeki rolü ve çocuklarda kaygı belirtilerine sık rastlanması çocuklarda kaygının ölçülmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır (Özusta 1995). Çocuklarda bozukluk durumu olarak görülebilen kaygı 1944'dan beri bilinmekte lakin bu konuda sistematik çalışmalar bulunmamaktadır. Çocuğun kişilik gelişimi ve psikolojik yapısını etkileyen kaygının çeşitli araştırmalarla ele alınmasının eğitimci ve deneysel psikologlara katkıda bulunacağına inancındayım.

YÖNTEM VE TEKNİKLER

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örnekleme araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile araçların uygulanması, elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır. Deneysel yöntem bir olay, olgu, obje, kişi ve etkeni inceleyerek değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkisini tespit etmek ve sonuçlarını karşılaştırarak ölçmek için yürütülen bir araştırma türüdür (Avcı. M. A. 2014, s. 188)

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Ağrı İli Merkez Mehmet Akif Ersoy ilköğretim okulu ve İbrahim Çeçen ilköğretim okulunda 3. ve 5. sınıflarında okuyan 350 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma örnekleme 163 öğrenci alınmıştır. 9 yaş grubunda 39 kız 41 erkek, 11 yaş grubunda ise 40 kız 40 erkek denek bulunmaktadır.

ÖLÇÜM ARALARI

Bu bölümde çalışmada kullanılan ölçüm araçlarına değinilecektir. Bir araştırmanın sağlıklı olması her şeyden önce incelenen probleme uygun yöntem ve tekniklerin kullanılmasına bağlıdır. Araştırmada kullanılan ölçüm araçları 2 başlık halinde tanıtılmıştır.

1.SED (Sosyo Ekonomik-Kültürel Düzey) ekonomik seviye çeşitli açılardan ortaya çıkarmayı amaçlayan 17 soru bulunmaktadır. Soruların içeriğinde çocuğun cinsiyeti, yaşı, anne baba öğrenim durumu, mesleği, kardeş sayısı, ailenin net aylık geliri, ailenin oturduğu yerleşim birimi, aileye gelip getiren birey sayısı, aileye ait motorlu araç (ev gereçleri de dâhil) oturlan evin durumu (oda sayısı ev aileye mi ait?) gibi bilgiler bulunmaktadır. Çocukların yaşları küçük olması göz önüne alınarak soruların mümkün olduğu kadar 15 ana detaylan vermesi, çocukları sıkımayacak nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Sürekli kaygı seviyesi yüksek bireyler kolayca incinir ve karamsarlığa kapılabilir.

DURUMLULUK KAYGI ÖLÇEĞİ

Durumluk kaygı ölçeğinde çocukların içinde buldukları "o anda" kendilerini nasıl hissettikleri değerlendirilmeye çalışılır. Burada ilgili 3 seçenekten birini işaretlemeleri istenir. Ölçek 20 maddeden oluşur ve bireylerin gerginlik, sinirlilik, telaş, tedirginlik gibi durumluk kaygıyla ilişkili duyguların değerlendirilmesi amaçlanır. Bu duyguların varlığı çocuk tarafından "çok" olarak bildirildiği durumda en yüksek puan olan 3, olmanın bildirilmesi durumunda en düşük puan olan 1 verilir. Bu ölçekten alınacak en yüksek puan 60, en düşük puan 20'dir. Bireysel ya da grup halinde uygulanabilir.

SÜREKLİ KAYGI ÖLÇEĞİ

Sürekli kaygı ölçeğinde bireyin kendisini "genellikle nasıl hissettiği" değerlendirilmeye çalışılır. Maddelerde verilen durumun oluş sıklığına göre en uygun seçeneğin belirtilmesi istenir. Her durumun "hemen hemen hiç", "bazen", "sık sık" olarak belirlenmiş seçeneklerinden "sık sık", seçeneğinin seçilmesi en yüksek puan olan 3'ün, hemen hemen hiç seçeneğinin seçilmesi en düşük puan olan 1'in alınmasına yol açar. Sürekli kaygı ölçeğinden alınacak en yüksek puan 60 en düşük puan ise 20'dir. Uygulama sırasında uygulamadan doğacak tedirginlik, heyecan gibi duysal olaylara duyarlılığın araştırmayı etkilememesi için durumluk kaygı ölçeği sürekli kaygı ölçeğinden önce verilmiştir.

2- Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri, kaygı bireyde temel duygulardan biri olarak kabul edilir. Birey bulunan kaygıyı geçici bir durumdan ötürü yaşıyorsa buna durumluk kaygı denilmektedir. Bireyin öz değerlerinin tehdit edildiğini düşünmesi yada içinde bulunduğu durumların stres olarak yorumlaması ise sürekli kaygıyı oluşturur (Spielberger 1966). Kaygı yaşantılarında böyle bir ayrımın yapılması Spielberger'in (1966) iki faktörlü kaygı kuramı ile kaygı türlerinin ölçülmesi de Spielberger ve arkadaşlarının (1970) Durumluk Sürekli kaygı envanteriyle mümkün olmuştur.

DURUMLUK KAYGI (A-state)

Bireyin içinde bulunduğu stresli durumdan dolayı hissettiği subjektif korkudur. Fizyolojik olarak otonom sinir sistemini etkiler, terleme, kızarma, sararma gibi tepkiler ortaya çıkabilir. stres yoğunsa durumluk kaygı seviyesinde yükselme stres ortadan kalkınca düşme olur. sürekli KAYGI (A-trait) Bireyin kaygı yaşantılarına olan yatkınlığıdır. Birey içinde bulunduğu durumu genelde stresli olarak algılama eğilimindedir. Nötr bir durumun birey tarafından tehlikeli ve özünü tehdit edici olarak algılanır, hoşnutsuzluk ve mutsuzluk yaratır.

ÖLÇEĞİN UYGULANMASI

Denekleri belirlemek üzere evreni oluşturan öğrencilere sosyo ekonomik düzey anketi ve Durumluk ve oluşturan öğrencilere sosyo sürekli kaygı ölçeği 40 kişilik gruplar halinde uygulanmıştır. Ölçek uygulanırken öğrencilerin yönlendirilmemesine özen gösterilmiştir. Durumluk ölçeğin baş tarafında şu yönergeye yer verilmiştir: kızların ve erkeklerin kendilerini anlattıkları bazı cümleler aşağıda verilmiştir.

Her cümleyi dikkatle okuyan ve şu anda nasıl hissettiğinize karar verin. Daha sonra sizi en doğru anlatan ifadedeki parantezler arasına (x) işareti koyun. Yanlış veya doğru cevap diye bir şey yok. Herhangi bir cümle üzerinde fazla zaman geçirmeyin. Tam bu anda, bu dakikada nasıl hissettiğinizi en iyi anlatan ifadeyi seçmeyi unutmayın. sürekli kaygı ölçeğinin baş tarafında şu yönergeye yer verilmiştir. kızların ve erkeklerin kendilerini anlattıkları bazı cümleler aşağıda verilmiştir. Her cümleyi okuyun ve hangisinin sizin için en doğru olduğuna karar verin. "Hemen hemen hiç" mi, "bazen" mi yoksa

"sık sık" mı? Daha sonra Sizi en doğru anlatan ifadenin önündeki parantezler arasına (x) işareti koyun. yanlış veya doğru cevap diye bir şey yok. Herhangi bir cümle üzerinde fazla zaman geçirmeyin. Genellikle nasıl hissettiğinizi anlatan ifadeyi seçmeyi unutmayın.

BULGULAR

Bu bölümde, verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın giriş bölümündeki alt problemlerin sıralamasına paralel olarak, bulgular aşağıdaki şekilde ele alınmıştır.

A) Düşük, orta ve yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip denek gruplarının Durumluk ve Sürekli kaygı düzeyi bulguları

B) Deneklerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri üzerinde cinsiyetin etkisine ilişkin bulgular.

c) Deneklerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri üzerinde yaşın etkisine ilişkin bulgular

A) DÜŞÜK, ORTA VE YÜKSEK SOSYO EKONOMİK DÜZEYE SAHİP DENEK GRUPLARININ DURUMLUK VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYİ BULGULARI

Bu başlık altında düşük, orta ve yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip olan denek gruplarının durumluk-sürekli kaygı puanları ele alınmış ve ortalamalar arasında fark olup olmadığı araştırılmıştır. Hatırlanacağı üzere, bu araştırmanın genel hipotezi "yüksek-orta SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarının durumluluk ve sürekli kaygı düzeyleri düşük SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarına göre daha düşük olacaktır" şeklinde ifade edilmişti. Bu hipotezi test etmek amacıyla yapılan "t" önem testinde aşağıdaki tabloda yer alan bulgular elde edilmiştir.

	Denek Grupları	N	X	S	"t"değeri
DURUMLUK KAYGI	Sosyo ekonomik Düzeye yüksek	43	29,84	4,07	4,17
	Sosyo ekonomik Düzeye orta	56	32,43	4,21	5,71
	Sosyo ekonomik Düzeye alt	63	35,70	5,43	
	SD = 159	P < 0,1			
SÜREKLİ KAYGI	Sosyo ekonomik Düzeye yüksek	43	31,56	5,00	8,04
	Sosyo ekonomik Düzeyi orta	56	36,70	7,16	7,28
	Sosyo ekonomik Düzeyi alt	63	41,19	6,62	

DURUMLUK KAYGI	Cinsiyet	N	X	S	"t"değeri
	Erkek	82	33,56	5,52	1,36
Kız	80	32,45	4,89		
SD = 160		P > 0,5			
SÜREKLİ KAYGI	Erkek	82	38,17	7,47	1,96
	Sosyo ekonomik	80	35,96	7,33	

Yukarıdaki iki tabloya bakıldığında üç değişik düzeyde sosyo ekonomik gruba ayrılan 160 denegın ortalama ve standart sapma]an arasında fark olduğu görölmektedir. Bu gruptaki deneklerin cinsiyetine göre Durumluk ve süre]li kaygı ölçeği ortalama puanlan, standart sapma puanlan ve "t" önem testi bulgulan aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

DURUMLUK KAYGI	Cinsiyet	N	X	S	"t"değeri
	Erkek	82	33,56	5,52	1,42
Kız	80	32,45	4,89		
SD = 160		P > 0,5			
SÜREKLİ KAYGI	Erkek	82	38,17	7,47	3,22
	Sosyo ekonomik	80	35,96	7,33	

Yukarıdaki iki tabloya bakıldığında cinsiyet olarak gruplanan 162 deneğin durumluk ve sürekli kaygı ölçeğinden aldıkları puanların ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını anlayabilmek için yapılan "t" önem testine göre fark durumluk kaygı ölçeğinde anlamsız sürekli kaygı ölçeğinde anlamlı seviyede çıkmıştır. Böylece cinsiyetin durumluk ve sürekli kaygı seviyesini etkilediği hipotezimiz sürekli desteklenmiştir. Kız ve erkek denekler arasında durumluk kaygı açısından anlamlı bir fark bulunamazken, sürekli kaygı puanları anlamlı fark düzeyinde bulunmuştur.

TARTIŞMA VE YORUM

Anımsanacağı üzere; araştırmanın genel hipotezi "yüksek-orta SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarının Durumluk-Sürekli kaygı düzeyleri düşük SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarına göre daha düşük çıkacaktır" şeklinde ifade edilmiştir. Bu genel hipotezden yola çıkılarak aynı zamanda yaş ve cinsiyetin durumluk ve sürekli kaygı seviyelerine olan etkisi de araştırılmıştır. Araştırmamızın "Bulgular" bölümü incelendiğinde yüksek-orta SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarının durumluk-sürekli kaygı ölçeği puanların düşük SBD düzeyine sahip ailelerden gelen çocuklara göre daha düşük olduğu görülecektir. Elde edilen bulgular araştırmamızın genel hipotezinin beklentimiz doğrultusunda desteklendiğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

9- 11 yaş düzeyindeki çocuk deneklerden elde edilen bulgular, sosyo ekonomik durumun, yaşın ve cinsiyetin durumluk ve sürekli kaygı düzeyi üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Sosyo ekonomik göstergeler yaş ve cinsiyet faktörlerinin durumluk ve sürekli kaygı üzerindeki etkisini araştıran bu çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1. Sosyo ekonomik düzey durumluk ve sürekli kaygı düzeyini etkilemektedir.
2. Cinsiyet durumluk kaygı üzerinde etkisiz, sürekli kaygı düzeyi üzerinde etkilidir.
3. Yaş durumluk kaygıda etkili, sürekli kaygı üzerinde etkisizdir.

Çalışmamızda hatırlanacağı üzere, üç hipotez kurulmuştur. Bu hipotezlerden, "Yüksek/orta SED düzeyine sahip ailelerin çocuklarının durumluk ve sürekli kaygı seviyeleri düşük sed düzeyine sahip ailelerin çocuklarına göre daha düşük çıkacaktır" şeklindeki birinci hipotez tamamen desteklenmiştir.

"11 yaş düzeyinde ki çocukların durumluk ve sürekli kaygı düzeyi 9 yaş seviyesindekilere göre daha yüksek çıkacaktır" şeklindeki ikinci hipotez ile "kız öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek çıkacaktır" şeklindeki üçüncü hipotezimiz ise kısmen desteklenmiştir.

Literatürde öne sürülen hipotezlerimizi destekler nitelikte bazı araştırmalara rastlanmıştır. Bulgularımızla destekler nitelikteki araştırmalardan biri Kozacıoğlu'nun (1982) yaptığı çalışmadır. Kozacıoğlu bu çalışmada yüksek sosyo ekonomik düzey ile düşük sosyo ekonomik düzeydeki çocukların durumluk ve sürekli anksiyetelerinin anlamlı seviyede farklılık gösterdiğini ve bu durumun aile geçimsizliği boyutuyla yakından ilgili olduğunu ifade etmiştir. 1978 yılında çocuklarda sosyo ekonomik düzeyin kaygı üzerindeki etkisini incelerken sosyo ekonomik düzeyin kaygı üzerinde etkili olduğunu saptamıştır. Bu çalışmanın bir diğer sonucu da düşük sosyo ekonomik aileden gelen çocukların kaygı düzeylerinin yüksek sosyo ekonomik düzeyden gelen çocuklara oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bulgularımızı destekleyen diğer bir çalışmada, Korkmazların (1980) yapmış olduğu araştırmadır. Araştırmacılar bu çalışmada, sosyo

ekonomik ve kültürel durumların kaygı ve kişilik gelişimi üzerinde etkili olduğunu vurgulamışlardır.

Sonuç olarak, cinsiyet ve yaş faktörlerinin kısmen de olsa sürekli ve durumluk kaygı boyutlarını etkilerliğini söyleyebiliriz.

ÖNERİLER

1. Aile yapısı ve dinamiklerinin (parçalanmış aile yapısı) kaygı gelişiminde önemli bir rol oynayacağı incelenebilir.
2. psikolojik danışma hizmetlerinin ilköğretimden başlatılması çocukta gelişmeye eğilimli olan kaygı ve benzeri süreçlerin ortaya çıkmasını önleyebilir.
3. Çevre determinantlarının kaygı üzerindeki etkisi incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Adler, Alfted (1970). The Education of children, U.S.A. George Allen and Unwin Ltd.
- Arkoff, Abe (1963}. Adfustriant and mental health Neur York: Mc graw Hill book Company, s.1 10- 117.
- Avcı, M. A. (2014). Görsel Sanatlar (Resim İş) Dersinde Renk Bilgisi Konusunun Materyal Kullanılarak Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi (Düzce İli Uygulama Örneği), ASOSJOURNAL (The Journal of Academic Social Science), Elazığ.
- Crosby, I.F. (1976). Theories of Anxiety a theoretical perspective, Amer. S. Psychonal.
- Ersoy. A, F, Buluş. (2019), Tek Ebeveynli Ailelerde Yetiştirilen Çocukların Sosyal Uyum Problemlerinin Okul Sosyal Hizmeti Bağlamında İncelenmesi Asosjournal (The Journal of Academic Social Science), Elazığ.
- Fromm, Erich (1961). Hürriyetten Kaçış, Gül Yaymlan, İstanbul.
- Geçtan, Engin (1981). Psikanaliz ve Sonrası, Hür Yay., İstanbul.
- Özusta, Şeniz (1995). Çocuklar İçin Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, Türk Psikoloji Dergisi, Cilt 10, S. 34, Ankara.
- Kozacroğlu, Gülsen (1982). Çocukların Anksiyete Düzeyleri ile Annelerin Tutumları arasındaki İlişki, Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Le Compte, A. (1979). Türkiye'de Aile içi Çocuk Gelişim Sistemi: Bugünkü Durum, Sorunlar, Öneriler.
- London Naüonal Children's (1978). Bureau Information Service: Boys and Girls, Social and Developmental Differences: Bulten 28, Isllngton, London.
- Morgan, C.T. (1986). Psikolojiye Giriş, Çev:Hüsnü Ancı ve ark, Meteksan Yay, Ankara.
- Sulviyan H.S. (1978). Comcepüons of Modern Psychiatry, New York.